

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

FARUL
de la
capătul lumii

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-75-8

CAPITOLUL I INAUGURARE

Soarele scăpăta în spatele dealurilor care mărgineau spre vest priveliștea. Timpul era frumos. În zare, deasupra mării, despărțit printr-o linie de cer, înspre nord-est și est, câțiva norișori reflectau ultimele raze care nu vor întârzia să se stingă în umbrele înserării. Amurgul e de lungă durată pe această latitudine de 55 grade a emisferei sudice. În clipa când din discul însângerat nu rămase decât o fâșie, se auzi o lovitură de tun de la bordul canonierei Santa-Fe și în vârful brigantinei steagul Republicii Argentina se înălță fâlfâind în bătaia vântului. În aceeași clipă licări lumina farului, construit la o bătaie de pușcă distanță, în spatele golfului Elgor, unde ancorase Santa-Fe. Doi dintre paznicii farului, lucrătorii de pe mal și echipajul adunat în prova navei salutară cu îndelungi urale prima lumină aprinsă pe această coastă îndepărtată. Alte două lovituri de tun, care răsunară până departe, răspunseră celei dintâi.

După această manifestare, pavilioanele canonierei fură coborâte, conform regulamentului navelor de război, și liniștea se lăsă din nou pe Insula Statelor, așezată în punctul unde se unesc apele Atlanticului cu ale Pacificului.

Lucrătorii se îmbarcară neîntârziat la bordul navei Santa-Fe și nu mai rămaseră pe uscat decât cei trei paznici ai farului.

Unul era de serviciu în camera de cart, ceilalți doi nu se duc imediat în locuința lor, dar se plimbă de-a lungul coastei, discutând între ei.

— Știi, Vasquez, zise cel mai tânăr, mâine canoniera va pleca în larg...

— Da, Felipe, răspunse Vasquez, și sper că va avea vreme bună până să ajungă în port...

— E cam departe, Vasquez...!

— Nu e mai departe când vii decât atunci când te întorci, Felipe.

— Mă cam îndoiesc, răspuse, Felipe râzând.

— Și câteodată, băiete, zise Vasquez, faci mai mult la duce-re decât la întoarcere, doar dacă vântul nu bate de fiecare dată la fel! La urma urmelor, 1.500 de mile nu e cine știe ce, când nava are mașini și pânze bune.

— Și apoi, Vasquez, comandantul Lafayette cunoaște bine drumul...

— Care e un drum drept, băiete. A luat-o spre sud ca să vină încoace și o va lua spre nord ca să se întoarcă și, dacă vântul continuă să sufle dinspre uscat, va fi la adăpostul coastei și va naviga ca pe fluviu.

— Dar pe un fluviu care n-ar avea decât un singur mal, zise Felipe.

— Ce importanță are, dacă este malul cel bun și e întotdeauna cel bun când vântul ți-e prielnic.

— E adevărat, aprobă Felipe, dar dacă mergi împotriva vântului...

— Asta ar însemna ghinion, Felipe, și cred că nu-l va avea tocmai Santa-Fe. În 15 zile poate să parcurgă cele 1500 mile și să ancoreze în rada portului Buenos Aires... Dar dacă vântul ar bate dinspre est...

— Atunci n-ar găsi un port de refugiu nici aici, pe coastă și nici în altă parte, în larg!

— Așa cum spui, băiete. În Țara de Foc sau în Patagonia nu te poți opri. Trebuie să ieși în larg, căci altfel riști să te urci pe mal.

— Dar, în sfârșit, după părerea mea, vremea bună va mai ține.

— Părerea ta este și a mea, Felipe. Suntem aproape de începutul verii... trei luni bune înaintea ta, e ceva...

— Și lucrările au fost terminate tocmai la timp.

— Știu, băiete, știu. La începutul lui decembrie. Sau, cum s-ar spune, începutul lui iunie pentru marinarii din Nord. În acest anotimp băntuie mai rar furtuni din acelea care răstoarnă

o navă încărcată tot așa de ușor cum ți-ar smulge pălăria din cap... Și apoi, atâta timp cât Santa-Fe se găsește în port, poate să se dezlănțuie vântul, furtuna sau vijelia cât i-o plăcea!... Nu-i nici o primejdie ca insula noastră să se scufunde cu far cu tot!

— Desigur, Vasquez. De altfel, după ce va transmite acolo știri despre noi, când canoniera se va întoarce cu celălalt schimb...

— Peste trei luni, Felipe...

— Va găsi insula pe locul ei...

— Și pe noi pe ea, răspuse Vasquez, frecându-și mâinile după ce trase adânc din pipă, învăluindu-se într-un nor de fum. Vezi, băiete, nu suntem aici la bordul unei nave pe care vijelia o mână încoace și încolo, sau dacă vrem s-o numim navă, ea este bine înfiptă în coada Americii și nu va fi smul-să din ancora sa... Știu prea bine că aceste meleaguri sunt primejdioase și că mărire de la capul Horn au, pe drept cuvânt, o tristă faimă. Că naufragiile pe Insula Statelor au fost nenumărate și că jefuitorii de epave n-ar putea alege un loc mai nimerit pentru a strânge avere! Dar toate acestea se vor schimba, Felipe! Iată că acum Insula Statelor are un far, și nici un uragan, ori de unde ar sufla el, nu va reuși să-l stingă!

Navele îl vor vedea la timp pentru a-și găsi drumul!... Se vor călăuzi după lumina sa și nu vor mai risca să se lovească de stâncile capului San-Juan, de ale lui San-Diego sau Fallows, chiar și pe nopțile cele mai întunecoase! Noi vom fi aceia care vom avea grijă de far și o vom face cum trebuie.

Vasquez vorbea cu atâta însuflețire, încât sfârși prin a-l liniști pe camaradul său. Poate că Felipe nu se gândea cu inima ușoară la lungile săptămâni pe care trebuia să le trăiască pe această insulă pustie, fără să aibă vreo legătură cu semenii săi, până în ziua când le va veni schimbul.

Pentru a termina, Vasquez adăugă:

— Vezi tu, băiete, timp de 40 de ani am colindat toate mările vechiului și noului continent, ca mus, elev marinar, marinar, maistru. Ei bine, acum, când a sosit vârsta să mă pensioneiez, nu puteam să-mi doresc ceva mai bun decât să fiu paznicul unui far, și încă ce far! Farul de la Capătul Lumii...!

În adevăr, farul merita o asemenea denumire, așezat cum era la capătul acestei insule pierdute, atât de departe de orice pământ locuit sau care putea fi locuit!

— Spune-mi, Felipe, zise Vasquez care-și scutură pipa în căușul palmei, la ce oră iei locul lui Moriz?

— La 10 noaptea.

— Bine, atunci eu voi fi acela care te voi schimba de la 2 dimineța până la răsăritul soarelui.

— În regulă, Vasquez. Așadar, ceea ce avem mai bun de făcut amândoi acum este să dormim.

— La culcare, Felipe, la culcare!

Vasquez și Felipe urcară spre mica incintă în mijlocul căreia se găsea farul și intrară în locuința paznicilor, iar poarta se închise după ei.

Noaptea fu liniștită. În momentul în care se făcu ziuă, Vasquez stinse flacăra care arsesse 12 ore. Mareele, în general slabe în Pacific, mai ales de-a lungul coastelor Americii și Asiei, sunt din contră foarte puternice pe suprafața Atlanticului și violența lor este resimțită până în îndepărtatele regiuni ale arhipelagului Magellan.

În acea zi, refluxul începând la 6 dimineța, canoniera trebuia să profite de el ridicând ancora în zori. Dar nefiind gata cu pregătirile, comandantul se decise să iasă din golful Elgor abia la marea de seară.

Santa-Fe, navă din marina militară a Republicii Argentina, cu o capacitate de 200 de tone, cu o mașină de 260 cai putere, comandată de un căpitan și un secund, având 50 de oameni echipaj, cu maestru cu tot, slujea la paza coastelor de la gurile lui Rio de la Plata și până la strâmtoarea Lemaire din Oceanul Atlantic. În acel timp geniul maritim nu construisese încă navele sale rapide, crucișătoarele, torpiloarele și altele.

Astfel că Santa-Fe, sub acțiunea elicei sale, nu depășea viteza de 9 mile pe oră, viteză suficientă, de altfel, pentru poliția de coastă a Patagoniei și a Țării de Foc, căci apele lor erau străbătute numai de vase de pescari.

În acel an canoniera avea misiunea să urmărească construcția farului pe care guvernul argentinian hotărâse să-l ridice la intrarea golfului Lemaire.

La bordul său fură transportate personalul și materialele necesare acestei lucrări, dusă la bun sfârșit după planurile unui priceput inginer din Buenos Aires.

Se împlineau aproape trei săptămâni de când Santa-Fe era ancorată în golful Elgor. După ce debarcase proviziile pentru patru luni, după ce se convinsese că nimic nu va lipsi paznicilor noului far până în ziua când vor fi schimbați, comandantul Lafayate avea să readucă în patrie pe muncitorii trimiși pe Insula Statelor. Dacă anumite împrejurări neprevăzute n-ar fi întârziat terminarea lucrărilor, Santa-Fe ar fi trebuit să fie încă de-acum o lună înapoi în portul său.

De altfel, în tot timpul petrecut aici, comandantul Lafayate putea fi liniștit în acest golf foarte bine apărat contra vânturilor din nord, sud și vest. Numai vijelia dinspre mare putea să-l stingherească. Dar primăvara se arătase blândă, și acum, la începutul verii, se putea spera că nu se vor dezlănțui decât mici furtuni trecătoare în regiunile magellanice.

Era ora 7 când căpitanul Lafayate și secundul său Riegal ieșiră din cabinele lor situate pe duneta, la pupa navei. Marinarii terminau cu spălatul punții și oamenii de serviciu împingeau apa spre orificiile de scurgere. În același timp, maestru principal lua măsuri ca totul să fie gata pentru ora plecării. Cu toate că trebuiau să ridice ancora abia după-amiază, se scoteau velele din apărători, se curățau trombele de aer, arama de pe habitaclu și spiraiuri, se așeza barca mare pe cavaleții de pe punte, cea mică rămânând la apă, pentru serviciul curent. La răsăritul soarelui, pavilionul fu ridicat la picul brigantinei. După trei sferturi de oră răsunau cele patru bătăi ale clopotului din prova pentru marinarii de cart, care își luară în primire posturile. După ce mâncară împreună, cei doi ofițeri urcară pe dunetă, cercetară cerul desul de senin datorită vântului dinspre uscat și dădură ordin maestrului să-i debarce.

Comandantul voia să inspecteze pentru ultima oară, în această dimineță, farul cu anexele sale, locuința paznicilor, magazia de provizii și combustibil și să se asigure de buna funcționare a aparatelor.

Coborî deci pe coastă, însoțit de secund, și se îndreptă spre incinta farului.

Mergând într-acolo, își mărturisii îngrijorarea pentru cei trei oameni care vor rămâne în posomorâta singurătate a Insulei Statelor.

— E într-adevăr greu, zise căpitanul. Totuși trebuie ținut seama că acești oameni vrednici au dus întotdeauna o viață aspră, deoarece cea mai mare parte din ei sunt vechi marinari. Pentru ei serviciul la far este într-un fel o odihnă.

— Fără îndoială, răspunse Riegal, dar una este să fii paznic de far pe o coastă populată care comunică ușor cu uscatul și alta să trăiești pe o insulă pustie, pe care navele nu fac decât s-o privească în treacăt și încă de cât mai departe posibil.

— Recunosc, Riegal. Dar oamenii vor fi schimbați din trei în trei luni.

Vasquez, Felipe și Moriz își vor începe serviciul în perioada cea mai puțin grea.

— Într-adevăr, domnule comandant, și nu vor avea de suferit iernile teribile ale capului Horn...

— Teribile, desigur, încuviință căpitanul. De când am făcut, acum câțiva ani, o recunoaștere în strâmtoare, în Țara de Foc, în Insula Dezolării, de la capul Virgenes la capul Pilar, nu mai am nimic de învățat în materie de furtuni! Dar, în fine, paznicii noștri au o locuință solidă, pe care vijeliile nu o vor dărâma. Nu le vor lipsi nici alimentele și nici cărbunii, chiar dacă straja lor la far s-ar prelungi cu două luni. Îi lăsăm sănătoși și tot așa îi vom regăsi, căci dacă aerul este tare, cel puțin e curat la răscrucea dintre Atlantic și Pacific!... Și apoi, Riegal, mai e ceva: atunci când autoritățile militare au avut nevoie de paznici pentru Farul de la Capătul Lumii, nu mai știau pe cine să aleagă, atâtea cereri erau.

Cei doi ofițeri sosiră înaintea incintei unde-i așteptau Vasquez și camarazii săi. Poarta fu deschisă și ei se opriră pentru a răspunde salutului reglementar al celor trei oameni.

Comandantul Lafayate, înainte de a le vorbi, îi examina de la picioarele încălțate cu cizme groase până la capetele acoperite de glugile pelerinelor impermeabile.

— Totul a mers bine în noaptea asta? întrebă el adresându-se paznicului șef.

— Bine, domnule comandant, răspunse Vasquez.

— N-ați văzut nici o navă în larg...?

— Niciuna și, cum cerul era senin, am fi observat orice lumină, chiar de la 4 mile.

— Farul a funcționat bine?

— Fără întreruperi, domnule comandant, până la răsăritul soarelui.

— N-ați suferit de frig în camera de cart?

— Nu, domnule comandant. E bine închisă și vântul nu intră prin ferestrele duble.

— Vom inspecta întâi locuința voastră și apoi farul.

— La ordinele dumneavoastră, comandante, răspunse Vasquez.

Locuința paznicilor, construită la baza turnului, avea ziduri groase care puteau înfrunta toate vijeliile magellane. Cei doi ofițeri inspectară diferitele încăperi destul de bine rânduite. Cei ce rămâneau nu aveau a se teme nici de ploaie, nici de viscoalele foarte puternice pe această latitudine aproape polară.

Odăile erau despărțite de un culoar, la capătul căruia se afla o ușă pe unde se intra înăuntrul farului.

— Să urcăm, zise căpitanul Lafayate.

— La ordinele dumneavoastră, repetă Vasquez.

— E suficient să ne însoțești numai dumneata.

Vasquez făcu un semn celorlalți doi paznici să rămână la intrarea pe culoar. Apoi împinse ușa dinspre scară și cei doi ofițeri îl urmară.

Această scară îngustă, în spirală, cu trepte de piatră încastrate în zid, nu era întunecoasă, deoarece 10 ferestruici o luminau la fiecare etaj.

Când ajunseră în camera de cart, deasupra căreia erau lanterna și instalația de luminat, ofițerii se așezară pe o bancă circulară fixată de perete. Prin cele patru ferestre din această cameră se putea privi spre toate punctele orizontului.

Cu toate că briza era ușoară, sufla destul de tare la această înălțime, fără însă a acoperi strigătele ascuțite ale pescărușilor și albatroșilor care treceau fâlfâind din aripi.

Căpitanul Lafayate și secundul său, pentru a privi mai bine insula și marea din jur, se cățărară pe scărița care ducea la galeria ce împrejmuia farul.

Toată partea insulei care se vedea spre vest era pustie, ca și marea pe care o puteau cerceta de la nord-vest spre sud și care forma un vast arc de cerc, întrerupt numai spre nord-est de înălțimile capului San-Juan.

La poalele turnului se afla golful Elgor, al cărui mal era în-suflețit de forfota marinarilor de pe Santa-Fe. Nici o pânză, nici o dâră de fum nu se vedea în larg. Nimic decât imensitatea oceanului. Rămaseră acolo un sfert de oră, apoi ofițerii, urmați de Vasquez, coborâră și se întoarseră la bordul navei.

După ce prânziră, căpitanul Lafayate și secundul Riegal veniră din nou pe uscat. În orele care mai rămâneau până la plecare, voiau să cerceteze malul de nord al golfului. De mai multe ori, și fără pilot, căci se înțelege de la sine că nu exista pilot pe Insula Statelor, comandantul sosise în timpul zilei pentru a putea ancora în micul golf de la poalele farului. Dar, din prudență, făcea întotdeauna o nouă recunoaștere a acestei regiuni puțin sau deloc cunoscută.

Ofițerii își prelungeau deci plimbarea. Traversând istmul îngust care unește insula cu capul San-Juan, examină malul portului natural cu același nume, care de partea cealaltă a istmului formează o limbă de pământ ca și a golfului Elgor.

— Portul San-Juan, spuse comandantul, este foarte bun. Peste tot apa este destul de adâncă, chiar și pentru nave de tonaj mai mare. E păcat că intrarea în port este atât de dificilă. Un far, chiar cu lumină mai slabă, construit în aceeași linie cu farul din Elgor, ar permite navelor în dificultate să găsească ușor un adăpost.

— Și este ultimul care se găsește după ieșirea din strâmtoarea Magellan, adăugă secundul Riegal.

La ora 4 ofițerii se întoarseră. Suiră la bordul navei după ce își luară rămas bun de la Vasquez, Felipe și Moriz, care rămaseră pe chei așteptând plecarea ei.

La ora 5 presiunea începu să urce în cazanul canonierei, din al cărei coș se revărsau vârtejuri de fum negru. Marea nu va întârzia să se retragă și Santa-Fe va ridica ancora imediat ce va începe refluxul.

La 6 fără un sfert, comandantul dădu ordin să se vireze ancora și să se pregătească mașinile.

La prova, secundul supraveghea manevra; ancora fu ridicată la postul ei și apoi fixată.

Santa-Fe porni, salutată de cei trei paznici. Și orice ar fi gândit Vasquez, dacă el și camarazii săi priveau cu emoție cum se depărta canoniera, ofițerii și echipajul încercau o emoție mult mai profundă, lăsându-i pe cei trei pe această insulă de la capătul Americii.

Santa-Fe înainta cu o viteză medie de-a lungul coastei de nord-vest a golfului Elgor. Nu era nici 8 când intră în larg. După ce trecu de capul 7

San-Juan, înainta cu toată viteza, lăsând strâmtoarea la vest; iar când se făcu noapte, luminile Farului de la Capătul Lumii apăreau doar ca o stea deasupra orizontului.

CAPITOLUL II INSULA STATELOR

Insula Statelor, denumită și Pământul Statelor, este situată la capătul de sud-est al noului continent. Este ultima și cea mai estică din arhipelagul magellanic, pe care erupțiile epocii vulcanice l-au format în regiunile paralelei a 55-a, la mai puțin de 7 grade de Cercul Polar sudic.

Scăldată de apele ambelor oceane, este căutată de navele care trec dintr-unul în celălalt, fie că ele vin din nord-est, fie din sud-vest, după ce au lăsat în urmă capul Horn.

Strâmtoarea Lemaire, descoperită în secolul al XVII-lea de către navigatorul olandez cu același nume, desparte Insula Statelor de Țara de Foc, care se află la 25-30 kilometri depărtare. Ea oferă navelor în trecere un drum mai scurt și mai ușor, scutindu-le de puternica hulă din dreptul Insulei Statelor. Aceasta o mărginește la est pe o lungime de circa 10 mile de la capul San-Antonio la capul Kempe, și navele cu aburi sau pânze sunt mai puțin expuse decât dacă trec pe la sudul insulei.

Insula Statelor măsoară 39 de mile de la vest la est, de la capul San-Bartolome până la capul San-Juan, pe o lățime de 11 mile între capul Colnett și capul Webster. Malul Insulei Statelor este extrem de accidentat, o adevărată succesiune de golfuri, golfulețe și intrânduri, din care în unele nu se poate răzbate din cauza unor cordoane de insulițe și recife de corali. Astfel că au avut loc multe naufragii pe aceste meleaguri, din cauza țărmurilor prăpăstioase, cu ieșituri ascuțite, sau mărginite de roci enorme. Chiar pe timp liniștit oceanul se izbește de faleză cu o neasemuită furie.

Insula este nelocuită, dar se poate trăi aici, cel puțin în timpul sezonului frumos, adică în cele patru luni: noiembrie,

decembrie ianuarie și februarie, cât ține vara la această înaltă latitudine. Cirezile și turmele ar găsi hrană îndestulătoare pe întinsele câmpii din interior, mai ales în regiunea situată la est de Port Parry și cu prinsă între limba Conway și capul Webster. Când stratul gros de zăpadă se topește sub razele soarelui antarctic, iarba se ivește destul de verde și solul păstrează până la iarnă o umezeală binefăcătoare. Rumegetoarele obișnuite să trăiască în regiunile magellanice ar putea să se simtă bine aici. Dar odată cu sosirea frigului cirezile ar trebui duse în câmpii mai călduroase, în Patagonia sau chiar în Țara de Foc.

Totuși se întâlnesc în stare sălbatică câteva lame, asemănătoare ca înfățișare cu cerbii și a căror carne este destul de bună, când este bine prăjită sau friptă. Aceste animale nu mor de foame în timpul lung al perioadelor de iarnă, pentru că ele știu să găsească sub zăpadă rădăcini și mușchi cu care stomacul lor trebuie să se mulțumească.

Din centrul insulei, într-o parte și în alta, se întind câmpiile și pot zări câțiva copaci cu frunzișul rar, mai mult galben decât verde. Sunt mai ales fagi antarctici cu trunchiul înalt de vreo 60 de picioare, cu crengi orizontale, apoi mărăcini spinoși de esență foarte dură, cu fructe a căror coajă are proprietăți asemănătoare cu vanilia.

În realitate, aceste câmpii și pădurici nu acoperă nici măcar un sfert din suprafața insulei. Restul cuprinde un podiș stâncos, unde domină cuarțul, trecători adânci, lungi șiruri de blocuri neregulate care s-au împrăștiat în urma erupțiilor foarte vechi, căci acum ai căuta în zadar cratere de vulcani stinși în această parte a Țării de Foc sau a Magellaniei. În mijlocul insulei, câmpiile mai întinse capătă aparența de stepe când, în timpul celor opt luni de iarnă, nici o ridicătură nu tulbură uniformitatea stratului de zăpadă. Apoi, pe măsură ce te îndrepti spre vest, relieful este mai variat, falezele litoralului devin mai înalte și mai abrupte. Aici se ridică munți în formă de con, cu vârfuri foarte înalte care ajung până la 3.000 de picioare deasupra nivelului mării, de unde poți cuprinde cu privirea întreaga insulă. Acestea sunt ultimele șiruri muntoase